

Brusel 30. ledna 2023
(OR. en)

5422/23

COSCE 2
COPS 31
CFSP/PESC 91

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	5262/23
Předmět:	Závěry Rady o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy na období let 2023–2024

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy na období let 2023–2024 ve znění, které schválila Rada na svém 3929. zasedání, konaném dne 30. ledna 2023.

Priority EU pro spolupráci s Radou Evropy na období let 2023–2024

1. Nevyprovokovaná, neodůvodněná a nezákonná útočná válka Ruska proti Ukrajině a jeho pokusy silou změnit evropskou bezpečnostní strukturu jsou v rozporu s mezinárodním řádem založeným na pravidlech i s demokratickými základy evropského politického, sociálního a hospodářského řádu. V této souvislosti by EU a Rada Evropy měly své vztahy posílit, a to jak z kvalitativního, tak kvantitativního hlediska.
2. Ve světě, kde je multilateralismus ohrožován jednostrannými přístupy a změnami geopolitické moci, mohou Evropská unie a Rada Evropy vzájemně profitovat ze svých silných stránek, odborných znalostí a kompetencí. Prosazovat multilateralismus je nyní důležitější než kdy jindy. Evropská unie je přesvědčena, že účinný multilateralismus založený na společných pravidlech je i nadále nejlepším způsobem, jak zachovat celosvětový mír a bezpečnost a posílit lidská práva, demokracii a právní stát v Evropě. V této souvislosti bude i nadále vodítkem pro spolupráci EU s Radou Evropy provádění společného sdělení o posílení příspěvku Evropské unie k multilateralismu založenému na pravidlech z roku 2021, což současně přispěje k naplnění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a dosažení jejích cílů udržitelného rozvoje.
3. Vzhledem k tomu, že útočná válka Ruska proti Ukrajině představuje závažné porušení mezinárodního práva a velkou hrozbu pro celosvětový mír a bezpečnost, má závažné důsledky pro mnohostrannou strukturu Evropy, včetně vztahů mezi EU a Radou Evropy. V této době je nanejvýš důležité zachovat jednotu, znovu potvrdit význam našich společných hodnot a zásad a posílit úlohu Rady Evropy jako referenční hodnoty pro prosazování a dodržování lidských práv, demokracie a právního státu v Evropě.

4. EU podporuje uspořádání čtvrtého summitu hlav států a předsedů vlád Rady Evropy, který bude mít v tomto ohledu zásadní význam. Jak navrhla reflexní skupina Rady Evropy na vysoké úrovni, bude summit příležitostí k opětovnému potvrzení na nejvyšší politické úrovni základních hodnot Rady Evropy a k vymezení její úlohy v nové geopolitické situaci. Unie vítá zprávu reflexní skupiny na vysoké úrovni jako důležitý příspěvek, mimo jiné i pokud jde o přípravy summitu.
5. Vstup Lisabonské smlouvy v platnost v roce 2009 učinil lidská práva, demokracii a právní stát jádrem politik Evropské unie a vytvořil více příležitostí pro spolupráci s Radou Evropy. V posledních letech si tyto organizace vybudovaly strategické partnerství založené na společných hodnotách a sdílených prioritách. Evropská unie se stala hlavním institucionálním partnerem Rady Evropy z politického, finančního a právního hlediska, což bylo znovu potvrzeno na ministerském zasedání Výboru ministrů, které se konalo v květnu 2021 v Hamburku.
6. V zájmu posílení demokracie v evropských státech je nyní zásadně důležité spojit síly s cílem zvrátit úpadek demokracie, prosazovat právní stát a dodržovat lidská práva, chránit integritu demokratických procesů proti vnějšímu vměšování a dezinformacím, chránit nezávislost soudnictví, zajistit svobodu sdělovacích prostředků a bezpečnost novinářů a zlepšit účinnost demokratických institucí a rozhodování, mimo jiné prostřednictvím smysluplného zapojení subjektů občanské společnosti a větší účasti občanů. V rámci Konference o budoucnosti Evropy, která byla bezprecedentním projektem k uplatnění participativní demokracie na úrovni Evropské unie, se hledaly nové způsoby, jak zapojit občany do diskusí o tom, jak dále rozvíjet evropský projekt s ohledem na klíčové výzvy, a vytvořila příležitosti pro budoucí spolupráci s Radou Evropy – zejména v rámci Světového fóra pro demokracii a Konference mezinárodních nevládních organizací Rady Evropy – při provádění jejích návrhů. Cílem EU a Rady Evropy je dále rozvíjet zapojení občanů do evropských záležitostí a vytvářet nové příležitosti k diskusím mezi Evropany.

7. V návaznosti na přijetí rozhodnutí Výboru ministrů dne 16. března 2022 přestala být Ruská federace členem Rady Evropy a již není Vysokou smluvní stranou Evropské úmluvy o lidských právech (EÚLP), čímž přišlo více než 140 milionů lidí v Rusku o ochranu lidských práv, kterou tato úmluva nabízí. Evropská unie je i nadále plně odhodlána prosazovat účinné fungování systému úmluvy Rady Evropy a bude pokračovat v podpoře iniciativy Rady Evropy zaměřené na posílení rozvoje hodnot této organizace, v neposlední řadě její činnosti na podporu Ukrajiny. Rada Evropy by měla rovněž posílit spolupráci s aktéry běloruské (včetně nově zřízené kontaktní skupiny) a ruské demokratické opozice a občanské společnosti, s nezávislými sdělovacími prostředky a obránci lidských práv, kteří působí ve své domovské zemi i mimo ni, a to prostřednictvím cíleného zaměření na závazky v oblasti lidských práv a demokracie přijaté v rámci jiných mnohostranných platforem, jako je Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.
8. EU zdůrazňuje ústřední význam lidských práv v právních předpisech Unie, jak jsou zaručena Evropskou úmluvou o lidských právech (EÚLP) a vykládána Evropským soudem pro lidská práva, a podtrhuje význam přistoupení EU k EÚLP, které jí umožní, aby se jakožto smluvní strana formálně zapojovala do řízení před Evropským soudem pro lidská práva. V této souvislosti bude EU věnovat zvýšenou pozornost práci Výboru ministrů při dohledu nad výkonem rozsudků soudu.

9. Kromě toho bude EU i nadále podporovat činnosti částečných dohod Rady Evropy a specializovaných orgánů, zejména Evropské komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise), Skupiny států proti korupci (GRECO), Výboru expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (MONEYVAL), expertní skupiny pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí (GREVIO), Skupiny odborníků pro opatření proti obchodování s lidmi (GRETA), Evropské komise pro efektivitu justice (CEPEJ), Skupiny Rady Evropy pro mezinárodní spolupráci v oblasti drog a závislosti (skupina Pompidou), Výboru pro zabránění mučení (CPT), Výboru pro umělou inteligenci (CAI), Lanzarotského výboru, Evropského výboru pro sociální práva a dalších mechanismů pro stanovení standardů a monitorování lidských práv, demokracie a právního státu.
10. Vyhlídky na členství v EU představují významný faktor stability v Evropě, který Rada Evropy i nadále posiluje. Dne 23. června 2022 potvrdila Evropská rada evropskou perspektivu Ukrajiny, Moldavské republiky a Gruzie. Budoucnost těchto zemí a jejich občanů je v Evropské unii. To dává nový impuls k dosažení dalšího pokroku v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu v těchto zemích i v širším regionu.
11. EU uznává důležitou úlohu Rady Evropy při podpoře sladění s evropskými normami a budování kapacit důležitých institucí během reformních procesů na západním Balkánu a v zemích Východního partnerství. EU a Rada Evropy budou nadále spolupracovat s cílem pomoci kandidátským zemím a potenciálním kandidátským zemím na přistoupení k EU dosáhnout hmatatelného pokroku v jejich celkovém reformním procesu, aby směřovaly ke splnění kritérií členství v EU. Naše společné programy v regionech, které usilují o rozšíření, a v regionech evropského sousedství budou i nadále podporovat reformní úsilí v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu.

12. Politika jižního sousedství Rady Evropy a Evropské středisko pro vzájemnou světovou závislost a solidaritu mají klíčový význam pro zlepšení dialogu a spolupráce mezi severním a jižním regionem, dále pro podporu solidarity a upevňování stability a demokratické bezpečnosti jak v Evropě, tak v sousedních regionech. Vliv Rady Evropy dnes není omezen hranicemi evropského kontinentu, neboť řada jejích úmluv je zpřístupněna k podpisu celosvětově a některé z jejích mechanismů jsou uplatňovány po celém světě. Evropská unie bude i nadále podporovat přistoupení neevropských států k nejdůležitějším úmluvám Rady Evropy, a to i v oblasti mezinárodní právní spolupráce.
13. V roce 2021 dosáhl celkový objem spolupráce v rámci společného programu EU a Rady Evropy 207,4 milionu eur, přičemž roční příjmy z těchto programů představovaly 57 % všech mimorozpočtových zdrojů Rady Evropy. V roce 2019 byla zahájena nová cesta spolupráce mezi EU a Radou Evropy, která v rámci Nástroje Evropské komise pro technickou podporu dosahuje více než 17 milionů eur a poskytuje podporu členským státům EU při přípravě a provádění správních a strukturálních reforem, které podporují růst, a to v oblastech, jako jsou lidská práva, demokracie a právní stát. Tato vynikající spolupráce, která je v posledních letech intenzivnější, bude pokračovat v rámci stávajícího víceletého finančního rámce na období 2021–2027.
14. I v letech 2023–2024 bude EU nadále patřit mezi nejvýznamnější podporovatele reformy a posílení Rady Evropy, jež mají za cíl zajistit finanční udržitelnost a trvalé zaměření na účinnost. Bude usilovat o zlepšení viditelnosti cílů a činností Rady Evropy a šíření povědomí o nich a dále se bude snažit o větší zviditelnění konkrétních výsledků dosažených prostřednictvím spolupráce mezi EU a Radou Evropy, mimo jiné prostřednictvím častějších společných prohlášení a akcí na vysoké úrovni týkajících se témat společného zájmu. Ke zlepšení této viditelnosti může přispět i větší zapojení občanské společnosti.

15. V následujících dvou letech se bude vzájemně přínosná spolupráce mezi EU a Radou Evropy dále rozvíjet prostřednictvím tří hlavních pilířů partnerství, konkrétně politického dialogu, právní spolupráce a programové spolupráce, přičemž se zaměří na následující vzájemně propojené a vzájemně se posilující priority v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu. Obě organizace budou usilovat o zintenzivnění svého politického dialogu, mimo jiné prostřednictvím pravidelných kontaktů na vysoké politické úrovni, a rovněž o vzájemné přispění k normativnímu a politickému vývoji v těchto oblastech:

LIDSKÁ PRÁVA

16. EU bude podporovat Radu Evropy, Evropský soud pro lidská práva a systém úmluvy o lidských právech jakožto hlavní nástroje dodržování lidských práv v Evropě. V tomto ohledu EU znovu opakuje, že je odhodlána přistoupit k Evropské úmluvě o lidských právech. Unie bude pokračovat v partnerské spolupráci s Radou Evropy v zájmu provádění svých priorit v oblasti lidských práv v rámci vnějších vztahů, a to v souladu s akčním plánem EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024.
17. Zrušení trestu smrti a vymýcení mučení a jiných forem špatného zacházení mají zásadní význam pro zajištění lidské důstojnosti. EU a Rada Evropy budou ve spolupráci s občanskou společností a nevládními organizacemi i nadále podporovat intenzivnější veřejnou diskusi, osvětové a propagační činnosti v souvislosti s problematikou trestu smrti a jeho otřesnými dopady na jednotlivce, rodiny a společnosti, dále v oblasti vymýcení mučení a nápravy pro oběti. Pevné odhodlání dosáhnout celosvětového zrušení trestu smrti je prokázáno vydáváním každoročního společného prohlášení EU a Rady Evropy proti trestu smrti.

18. Ve spolupráci s Radou Evropy bude EU pokračovat v práci na prosazování genderové rovnosti, včetně plného a rovného požívání lidských práv ženami, jakož i posílení jejich postavení a účasti, a to jak v členských státech EU, tak v rámci vnějších vztahů. EU bude rovněž spolupracovat s Radou Evropy na prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. „Istanbulská úmluva“ Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí byla ratifikována 21 členskými státy EU a je jimi prováděna. EU a Rada Evropy budou usilovat o nalezení synergií mezi právními rámci v oblasti práv žen a politickými závazky, jako je agenda žen, míru a bezpečnosti, a budou zkoumat společné činnosti a programy týkající se žen, míru a bezpečnosti a genderové rovnosti, které se řídí vnější politikou EU.
19. EU se bude spolu s Radou Evropy i nadále zasazovat o pokrok v ochraně a prosazování práv dítěte, jak je stanoveno ve Strategii EU pro práva dítěte, v závěrech Rady o Strategii EU pro práva dítěte a v nové strategii Rady Evropy pro práva dítěte (2022–2027) nazvané: „Práva dětí v akci: pokračovat v provádění a společně inovovat“. Mělo by se jednat o spolupráci na posílení účasti dětí na politickém a demokratickém životě, podporu justice vstřícné k dětem, prosazování integrovaných systémů ochrany dětí, ochranu dětí před vystavením škodlivému nebo nezákonnému obsahu online a zajištění toho, aby všechny příslušné orgány a služby na zajištění ochrany a podpory dítěte spolupracovaly.

20. Rada Evropy je klíčovým partnerem Evropské unie v boji proti pohlavnímu zneužívání dětí, například vyhlášením 18. listopadu Evropským dnem ochrany dětí před pohlavním vykořisťováním a zneužíváním. Unie bude i nadále posilovat svou spolupráci se všemi příslušnými subjekty v rámci Rady Evropy, zatímco bude postupovat v provádění své strategie pro účinnější boj proti pohlavnímu zneužívání a vykořisťování dětí. Tato spolupráce zahrnuje tři hlavní aspekty, a to prevenci, podporu vyšetřování a pomoc obětem. Pohlavní zneužívání a vykořisťování dětí je trestným činem, k němuž dochází bez ohledu na hranice jednotlivých států. S cílem zajistit skutečně globální reakci a zvýšit celosvětové standardy ochrany dětí před těmito trestnými činy bude Unie i nadále podporovat a usilovat o přistoupení k Úmluvě o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání (úmluva z Lanzarote) a o její ratifikaci.
21. Evropská unie bude i nadále spolupracovat s Radou Evropy a její Skupinou odborníků pro opatření proti obchodování s lidmi (GRETA) v souladu se strategií EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025 a se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, a to s cílem zefektivnit prevenci obchodování s lidmi a reakci na něj, lépe chránit oběti, poskytovat jim podporu a posilovat jejich postavení, zejména žen a dětí, a prohlubovat regionální spolupráci v oblasti mezinárodního rozměru této trestné činnosti.
22. Evropská unie bude rovněž nadále podporovat úsilí Rady Evropy v oblasti lidských práv migrantů a uprchlíků, přičemž zvláštní pozornost bude věnována ženám a osobám ve zranitelném postavení, jako jsou děti bez doprovodu, LGBTI osoby, osoby se zdravotním postižením nebo osoby čelící diskriminaci nebo násilí. Unie je odhodlána prosazovat dodržování lidských práv a procesních záruk ve vztahu ke všem migrantům a žadatelům o azyl, v neposlední řadě k těm, kteří přecháží před útočnou válkou Ruska proti Ukrajině. Návrhy v rámci nového paktu o migraci a azylu spolu s návrhy týkajícími se případů účelového využívání migrantů a okamžitá aktivace směrnice o dočasné ochraně jsou toho důkazem.

23. EU a Rada Evropy posílí sdílení informací o politikách a iniciativách v oblasti boje proti rasismu a antisemitismu. EU bude úzce spolupracovat se specializovanými útvary Rady Evropy a Evropskou komisí proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI) v oblasti boje proti diskriminaci, včetně boje proti antisemitismu a podpory židovského života, v souladu se Strategií EU pro boj proti antisemitismu a podporu židovského života na období 2021–2030 a se závěry Rady o boji proti rasismu a antisemitismu z roku 2022.
24. Spolupráce mezi EU a Radou Evropy bude pokračovat i v oblasti svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení, včetně práva příslušníků menšin vyjadřovat své náboženství prostřednictvím zvláštních kulturních, tradičních a náboženských zvyklostí nebo práva nemít náboženské přesvědčení, a to v souladu s Listinou základních práv.
25. Příslušníci menšin a osoby náležící ke zranitelným skupinám, včetně LGBTI osob, patří často v konfliktech a naléhavých humanitárních situacích k nejvíce postiženým osobám. Nevyprovokovaná a neodůvodněná útočná válka Ruska proti Ukrajině opět ukázala, že je třeba udělat více pro to, aby byla těmto osobám nabídnuta podpora a ochrana. EU bude i nadále spolupracovat s Radou Evropy v boji proti diskriminaci LGBTI osob, přičemž zváží společné iniciativy zaměřené na podporu jejich lidských práv.
26. Kromě toho se plánují společné činnosti zaměřené na posílení práv příslušníků jiných menšin, zejména těch, kteří mají menšinový rasový nebo etnický původ nebo patří k romským nebo ke kočovným komunitám¹.
27. V souladu s příslušnými články Evropské úmluvy o lidských právech a Listiny základních práv Evropské unie o nediskriminaci budou EU a Rada Evropy spolupracovat na podpoře respektování rozmanitosti tím, že se budou chránit a prosazovat lidská práva příslušníků národnostních menšin v souladu s příslušnými normami a standardy Rady Evropy a doporučeními Benátské komise.

¹ Viz strategie EU pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 a akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025.

28. Zvláštní pozornost bude rovněž věnována společným činnostem zaměřeným na boj proti šíření nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti v Evropě, a to jak na internetu, tak i mimo něj, jak je uvedeno ve sdělení Evropské komise s názvem: „Inkluzivnější a chráněná Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti“, které bylo přijato v prosinci 2021.
29. V souvislosti s hospodářskými a sociálními právy bude EU spolupracovat s Radou Evropy na dodržování, ochraně a naplňování lidských práv v souladu s Evropskou sociální chartou a revidovanou Evropskou sociální chartou, která klade důraz na práva starších osob, žen, dětí, osob se zdravotním postižením a migrujících pracovníků. Hlavní směry spolupráce v této oblasti se zaměří na podporu důstojné práce pro všechny, a zejména na provádění politiky nulové tolerance vůči dětské práci a na vymýcení nucené práce; na snižování nerovností prostřednictvím boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení a podporou všeobecného přístupu k sociální ochraně a nediskriminačního přístupu k sociálním službám; na sociální dialog; na právo každého na bezpečné a zdravé pracovní podmínky, svět práce bez násilí a obtěžování, jakož i na odpovědné řízení v globálních dodavatelských řetězcích. Spolupráce s Radou Evropy při prosazování sociálních práv se rovněž odráží v jejím zapojení do pololetních fór pro monitorování provádění závazků přijatých na sociálním summitu EU v Portu v roce 2021. EU bude rovněž podporovat účinné provádění Evropské sociální charty a jejích protokolů a se zájmem sledovat probíhající reformní proces, jehož cílem je zlepšit systém Evropské sociální charty.
30. Evropská unie bude dále posilovat dlouhodobou spolupráci s odbornými skupinami Rady Evropy v oblasti politiky týkající se krve, tkání a buněk, sdílet zdroje, poskytovat lepší ochranu dárčům i příjemcům v souladu s lidskými právy a etickými požadavky členských států, a zajistí tak lepší reakci na potřeby v oblasti veřejného zdraví. K tomuto cíli přispěje rovněž spolupráce s Evropským ředitelstvím pro kvalitu léčiv a zdravotní péče (EDQM).

31. Dalším klíčovým tématem spolupráce je politické uznání práva na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí jako lidského práva, jak je stanoveno v rezoluci Rady OSN pro lidská práva 48/13 a rezoluci Valného shromáždění OSN A/76/L.75. V této oblasti mohou obě organizace vzájemně přispět ke zvýšení povědomí o této otázce a k možnému novému normativnímu vývoji. EU vítá přijetí doporučení o lidských právech a ochraně životního prostředí vydané Výborem ministrů a hodlá podporovat jeho provádění, jakož i budoucí činnost Rady Evropy v této oblasti.
32. EU bude rovněž usilovat o zajištění dlouhodobé institucionální a finanční stability Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva), jíž je Unie smluvní stranou a jež klade důraz na význam odpovědné a udržitelné péče o přírodu, což rovněž přispěje k zajištění dobrých životních podmínek lidstva.
33. Útočná válka Ruska proti Ukrajině jasně zdůrazňuje klíčovou úlohu nezávislých a důvěryhodných sdělovacích prostředků, zejména v dobách konfliktu, a poukazuje na zranitelnost pracovníků sdělovacích prostředků, kteří podávají zprávy o válce, zvláště pak přímo z válečných zón. Ve spolupráci s Radou Evropy se bude Evropská unie i nadále věnovat otázkám, které mají dopad na nezávislost a životaschopnost sdělovacích prostředků, poškozují rozmanitost a ohrožují bezpečnost novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků, jakož i důvěru veřejnosti ve zpravodajství. EU hodlá prohloubit dialog s Radou Evropy s cílem zlepšit spolupráci v oblasti svobody projevu, svobody sdělovacích prostředků, bezpečnosti novinářů a boje proti manipulaci s informacemi, dezinformacím na internetu i mimo něj. Optimalizovat spolupráci chce EU rovněž u strategických žalob proti účasti veřejnosti a chce také přispět k účinnější koordinaci mezinárodních iniciativ, aby se zabránilo riziku zdvojení úsilí. EU doporučuje delegacím Evropské unie, aby se na platformě Rady Evropy přihlásily k odběru zpráv obsahujících varování, jež jsou určena jejich konkrétní zemi, s cílem propagovat ochranu žurnalistiky a bezpečnost novinářů a zároveň podpořit smysluplnou účast občanské společnosti, ochranu obránců lidských práv a svobodu sdružování a pokojného shromažďování.

34. EU bude i nadále podporovat činnost vnitrostátních institucí pro lidská práva, obránců lidských práv a nezávislých organizací občanské společnosti, včetně organizací vedených ženami a mladými lidmi, a bude s nimi spolupracovat s cílem zajistit jejich účinné a smysluplné zapojení do procesů Rady Evropy. Spolupráce s Radou Evropy je rovněž důležitá, pokud jde o mechanismy EU, jako je mechanismus s názvem „Protect Defenders“ pro obránce lidských práv.
35. Evropská unie bude pokračovat ve spolupráci s Radou Evropy i v oblasti lidských práv a umělé inteligence s cílem zajistit odpovědný přístup k vývoji, navrhování a uplatňování umělé inteligence, který se zaměří na lidská práva. V rámci Výboru pro umělou inteligenci se bude EU podílet na vypracování právně závazného nástroje průřezové povahy v oblasti umělé inteligence, který bude založen na normách Rady Evropy v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu a bude přispívat k rozvoji inovací. Zároveň bude EU usilovat o zajištění souladu nástroje Rady Evropy se stávajícím *acquis* EU a navrhovaným aktem o umělé inteligenci, přičemž zohlední vývoj v průběhu legislativního procesu.
36. V současném geopolitickém kontextu bude Evropská unie i nadále věnovat plnou pozornost a podporu lidskoprávní situaci v oblastech vleklých konfliktů.

DEMOKRACIE

37. EU usiluje o ochranu a posílení demokracie na celém světě tím, že přispívá k *budování odolnějších demokratických systémů*. Jak se uvádí v globální strategii EU, je posilování demokracie navenek ve strategickém zájmu Unie a přispívá ke klíčovým aspektům společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (mír a bezpečnost, multilateralismus, rozvoj, migrace).

38. Závěry Rady z roku 2019 o demokracii a Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 poukazovaly na skutečnost, že je v současné době situace pro demokracii na celém světě náročná a trvale se zhoršuje. EU bude spolupracovat s Radou Evropy v boji proti manipulativnímu vměšování, včetně dezinformačních kampaní, a na řešení stávajících výzev v oblasti demokracie tím, že bude podporovat rozvoj digitální gramotnosti, občanské výchovy a rovněž zvýšení transparentnosti a inkluzivnosti demokratických procesů.
39. EU významně těží z odborných znalostí Benátské komise, zejména v oblasti zlepšování ústavních norem a volebního práva. Bude usilovat o posílení spolupráce s Benátskou komisí a jejím sekretariátem při podpoře volebních reforem, včetně těch, které vycházejí z doporučení volebních pozorovatelských misí EU.
40. V oblasti vzdělávání budou EU a Rada Evropy pokračovat v plodné spolupráci prostřednictvím řady úspěšných stěžejních projektů se zaměřením na potřebu zajistit účinný, rovný a inkluzivní přístup ke kvalitnímu všeobecnému vzdělávání pro všechny, včetně romských dětí². Důležitost spolupráce ještě více umocňují potřeby ukrajinských dětí, které našly útočiště v zemích Evropské unie. EU hodlá i nadále podporovat středisko pro sledování výuky historie v Evropě prostřednictvím projektu HISTOLAB, který má zvýšit význam výuky dějepisu pro zachování demokracie v Evropě a upevňování pocitu evropské identity a evropského občanství.
41. EU a Rada Evropy budou nadále spolupracovat na rozvoji inkluzivního, inovativního a propojeného Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, zejména prosazováním demokratických zásad a lidských práv.

² V souladu s evropským strategickým rámcem pro vzdělávání a strategickým rámcem EU pro rovnost, začlenění a účast Romů.

42. V oblasti výuky jazyků má společná činnost, jako například stávající dohoda o spolupráci s Evropským střediskem pro moderní jazyky Rady Evropy, prosazovat rovnost a nediskriminaci, a to definováním společného evropského přístupu ke studiu jazyků. Cílem spolupráce je rovněž zajistit kvalitní vzdělávání studujících z řad migrantů – vysoce rozvinutá lingvistická vybavenost se stává klíčovou průřezovou kompetencí, která napomáhá při učení a přispívá k integraci, zaměstnatelnosti a sociální soudržnosti. Vícejazyčné vzdělávání má velký význam pro podporu demokracie a inkluzivní účasti všech občanů, včetně příslušníků menšin.
43. EU a Rada Evropy dlouhodobě a účinně spolupracují v oblasti mládeže. Partnerství EU a Rady Evropy v oblasti mládeže podporuje politiky zaměřené na zapojení mladých lidí, a to v celé řadě oblastí. Podporuje například vzdělávání a poskytování vhodných nástrojů v souvislosti s digitální transformací. V roce 2023 se bude uvedené partnerství v oblasti mládeže věnovat výsledkům dosaženým v rámci Evropského roku mládeže 2022. Dalším příkladem této spolupráce je provádění Evropské agendy práce s mládeží, která poskytuje strategický rámec pro podporu a formování rozvoje práce s mládeží. EU bude s Radou Evropy i nadále spolupracovat na posílení postavení mladých lidí, přičemž uznává jejich klíčovou úlohu při tvorbě politik. V polovině roku 2023 zahájí obě partnerské instituce dialog za účelem vypracování nového pracovního plánu partnerství mezi EU a Radou Evropy v oblasti mládeže na období 2024–2025. Unie zváží možnosti spolupráce s Radou Evropy v rámci Evropského roku dovedností 2023.

44. Cenným nástrojem k prosazování lidských práv a dobrých životních podmínek evropských občanů, zejména po pandemii, může být sport. EU bude pokračovat v konstruktivní spolupráci s Radou Evropy na řadě témat společného zájmu v této oblasti, jako je boj proti nenávistným projevům ve sportu a zajištění bezpečnosti při sportu. Evropská unie s Radou Evropy úzce spolupracovala na přijetí Úmluvy Rady Evropy o boji proti manipulaci se sportovními soutěžemi (Maggingenská úmluva), podporuje její cíle a zásady a potvrzuje význam boje proti manipulaci se sportovními soutěžemi. EU rovněž sleduje pokrok dosažený v rámci Úmluvy Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích (Úmluva ze Saint-Denis).
45. Dodržování kulturních práv je klíčovým faktorem pro dosažení udržitelného rozvoje. EU bude i nadále spolupracovat s Radou Evropy při prosazování přístupu ke kulturním a uměleckým aktivitám a při šíření povědomí o tom, že kultura a mezikulturní dialog tvoří základ moderní společnosti, která vytváří podmínky pro vyjádření, zachování a rozvoj odlišných identit. Kulturní rozmanitost je základní hodnotou demokracií a společností založených na respektu a mírovém soužití. EU a Rada Evropy by měly pokračovat ve spolupráci s cílem vytvořit podmínky, které posílí kulturní rozmanitost, kreativitu a řádné uznání práv autorů a umělců a podpoří zhodnocení kulturních statků a služeb.
46. EU bude i nadále spolupracovat s Radou Evropy při pořádání Dnů evropského dědictví s cílem zvýšit povědomí evropských občanů o jejich společném kulturním a přírodním dědictví a ve snaze povzbudit je, aby se aktivně zapojili do ochrany tohoto dědictví v zájmu současných i budoucích generací. Pozornost by se měla věnovat možné spolupráci v oblasti ochrany kvality a rozmanitosti krajiny v rámci veřejné politiky, zejména v rámci ustanovení Úmluvy Rady Evropy o krajině, která se týká mezinárodní spolupráce a zohledňují právní předpisy EU a probíhající iniciativy. Ochrana a zachování kulturního a přírodního dědictví, jakož i ochrana a podpora jazykové a kulturní rozmanitosti mají zásadní význam pro předcházení násilnému extremismu, boj proti dezinformacím, navazování pozitivního dialogu i začleňování.

47. EU a její členské státy uznávají úlohu rozšířené dílčí dohody Rady Evropy o kulturních stezkách při propagaci evropské identity a evropského občanství prostřednictvím znalosti společného evropského dědictví a povědomí o něm a dále při rozvoji kulturních vazeb a dialogu v rámci Evropy, jakož i s dalšími zeměmi a regiony. Proto budou i nadále podporovat potenciál, který uvedená dohoda Rady Evropy má pro kulturní spolupráci, udržitelný územní rozvoj, sociální soudržnost a evropskou jednotu.

PRÁVNÍ STÁT

48. Odborné znalosti, kterými Rady Evropy disponuje, a její srovnávací úloha mají zásadní význam při formulaci každoročního balíčku opatření EU týkajících se rozšíření a evropského mechanismu právního státu, včetně přípravy příštích vydání výroční zprávy o právním státu, srovnávacího přehledu EU o soudnictví a neustálého zlepšování nástrojů EU zaměřených na ochranu právního státu. Spolupráce s Benátskou komisí, se Skupinou států proti korupci (GRECO) a Komisí Rady Evropy pro hodnocení efektivity justice (CEPEJ) i všemi dalšími příslušnými orgány Rady Evropy zůstane pro nadcházející roky jednou z priorit.
49. Závazek EU prosazovat lidská práva, demokracii a právní stát se vztahuje i na kandidátské země, potenciální kandidátské země a země v sousedství EU, kde bude EU pokračovat ve spolupráci s Radou Evropy a podporovat země v provádění nezbytných reforem a zajišťování odborné přípravy v oblasti soudnictví, boje proti korupci a prosazování lidských práv a dále ohledně úlohy svobodných a nezávislých sdělovacích prostředků a občanské společnosti a – v případě kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí – monitorovat pokrok dosažený v těchto oblastech, a to v náležitých případech v souladu s posílenou metodikou procesu přistoupení.
50. EU bude rovněž pokračovat v úzké spolupráci se skupinou GRECO s cílem podpořit provádění norem pro zintenzivnění boje proti korupci a dále s misí MONEYVAL v oblasti boje proti praní peněz. EU bude i nadále spolupracovat s Radou Evropy s cílem podpořit úsilí o posílení právního státu a boje proti korupci v oblasti rozšíření a sousedství EU a také vybudovat kapacity v oblasti prevence a potlačování korupce, boje proti praní peněz a zajištění účinných reakcí na úrovni justice.

51. V souladu se Strategií EU pro oblast drog na období 2021–2025 a Akčním plánem EU pro oblast drog na období 2021–2025, které stanoví politický rámec a priority pro protidrogovou politiku EU v nadcházejících letech, bude EU pokračovat v úzké spolupráci se Skupinou Rady Evropy pro mezinárodní spolupráci v oblasti drog a závislostí (skupina Pompidou) s cílem poskytovat odborné znalosti, podporu a řešení v zájmu účinných protidrogových politik, které se zakládají na důkazech a plně respektují lidská práva.
52. Terorismus a násilný extremismus představují vážné ohrožení lidských práv, demokracie a právního státu. EU je odhodlána úzce spolupracovat s Radou Evropy na zlepšení reakce trestního soudnictví v oblastech, jako je radikalizace vedoucí k terorismu a násilnému extremismu a opětovné začlenění a rehabilitace pachatelů teroristických trestných činů. Zvláštní pozornost bude věnována zneužívání internetu extremisty a teroristy a radikalizaci ve věznicích.
53. V oblasti boje proti kyberkriminalitě bude EU pokračovat ve spolupráci v rámci Úmluvy Rady Evropy o počítačové kriminalitě (Budapešťská úmluva) a jejích dodatkových protokolů. Budapešťskou úmluvu bude prosazovat jako rámec pro mezinárodní spolupráci a budování kapacit.
54. V oblasti obchodu s kulturními statky bude EU spolupracovat s Radou Evropy s ohledem na Úmluvu o porušování právních norem týkajících se kulturního vlastnictví (Nikosijská úmluva), přičemž bude mít na paměti zásady a povinnosti stanovené v Mezinárodní úmluvě UNESCO z roku 1970 o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků. EU bude úmluvu a její cíle prosazovat ve snaze předcházet nedovolenému obchodu s kulturními statky a bojovat proti nim, zejména v souvislosti s připravovaným akčním plánem EU proti nedovolenému obchodování s kulturními statky.
55. EU bude spolupracovat s Radou Evropy na podpoře iniciativ OSN a dalších mnohostranných iniciativ týkajících se právního státu.